

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj : 01 – 400 – 402/KD/03 – konačni po primjedbama

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2002 GODINU**

Sarajevo, jul 2003. godine

SADRŽAJ

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI I PREPORUKE	4
2.1.	Sistem internih kontrola	4
2.1.1.	Pravila i procedure potrošnje	4
2.1.2.	Informacioni sistem	4
2.2.	Izvršenje Budžeta	5
2.3.	Finansijski izvještaji i računovodstvo	6
2.3.1.	Tekući izdaci	6
2.3.2.	Kapitalni izdaci	6
2.3.3.	Popis - inventarisanje	7
2.4.	Sredstva od donacija	7
3.	OSVRT NA OBAVLJENU REVIZIJU 2001.	8
4.	REZIME	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Kancelarija za reviziju finansijskog poslovanja Institucija Bosne i Hercegovine izvršila je reviziju finansijskih izvještaja i značajnih odluka rukovodstva u **Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine**, (u daljem tekstu : Ustavni sud), za finansijsku 2002. godinu.
- 1.2. Rukovodstvo Ustavnog suda odgovorno je za efikasno poslovanje koje treba biti u saglasnosti sa zakonskom regulativom. Ova odgovornost uključuje podnošenje pouzdanih izvještaja o poslovanju u godišnjem finansijskom izvještaju.
- 1.3. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o tim finansijskim izvještajima u saglasnosti sa generalno usvojenim revizorskim standardima, te u skladu sa članom 13. Zakona o reviziji finansijskog poslovanja Institucija Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», br. 17/99) izvijestimo o sljedećem :
 - da li su računi sastavljeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom ;
 - da li godišnji računi odražavaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine ;
 - o ekonomičnosti, efikasnosti i uspješnosti kojom je Ustavni sud koristio sredstva u obavljanju svojih funkcija ;
- 1.4. Reviziju smo obavili u skladu sa generalno prihvaćenim revizorskim standardima i standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija – INTOSAI («Službeni glasnik BiH», broj 5/01). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i obavimo s ciljem postizanja razumne osnove za procjenu da li finansijski izvještaji predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine. Stoga je revizija ispitivala uzorak značajnih transakcija i odluka rukovodstva.

Smatramo da revizija koju smo obavili pruža razumnu osnovu za naše mišljenje.

Kancelarija za reviziju izražava rezervu na Finansijske izvještaje Ustavnog suda za 2002. godinu u vezi stavki koje se odnose na sljedeće :

- **nabavki stalnih sredstava čiji je naručilac Ustavni sud, a koje su finansirane iz donatorskih sredstava, nisu bile izvršene putem javnog nadmetanja kako je regulisano propisima o javnim nabavkama na nivou Institucija Bosne i Hercegovine (tačka 2.4.).**

2. NALAZI I PREPORUKE

2.1. Sistem internih kontrola

Revizija je uočila nedostatke u sistemu internih kontrola u dijelu koji se odnosi na donošenje određenih pravila, procedura i kriterija kojima se reguliše potrošnja pojedinih kategorija troškova. Ustavni sud od maja 2002. do maja 2003. godine formalno nije funkcionisao istekom mandata sudija u starom sazivu i neizvršenjem izbora sudija koje bira Narodna skupština Republike Srpske. Sud u tom periodu nije mogao donositi odluke, te je došlo do povećanja neriješenih predmeta. Sekretarijat suda je nastavio pripremu predmeta. Uslovi za rad Ustavnog suda stvoreni su tek u maju 2003. godine.

2.1.1. Pravila i procedure potrošnje

Ustavni sud je regulisao potrošnju pojedinih vrsta troškova donošenjem odluke o procedurama stvaranja obaveza, i odluke o naknadama i drugim materijalnim pravima zaposlenih u službi i naknadama sudija Ustavnog suda.

Ustavni sud nije donio ostala pravila i procedure kojima se reguliše potrošnja budžetskih sredstava vezano za upotrebu vozila u službene svrhe, usluge održavanja opreme, troškove reprezentacije, i troškove korištenja mobilnih i fiksnih telefona (odluka o pravu korištenja službenih mobilnih telefona donesena je u maju 2003. godine).

Revizija preporučuje da Ustavni sud bez odlaganja donese interna pravila potrošnje kojima se regulišu kriteriji i procedure trošenja sredstava budžeta, čime se postiže veća ekonomičnost i efikasnost poslovanja. Navedena pravila potrošnje definišu postupke kojima se stiče pravo na ostvarivanje pojedinih troškova i precizira odobravanje nastalih troškova od strane ovlaštenih lica.

2.1.2. Informacioni sistem

U Ustavnom sudu postoji organizovan informacioni sistem, sa uspostavljenom organizacionom kontrolom. Računari su povezani u lokalnu mrežu i na internet.

Rukovodstvo Ustavnog suda još uvijek nije kreiralo razvojne planove informatizacije, koja bi im služila kao osnov za daljnu informatizaciju kako bi se nabavljala samo potrebna oprema i softveri. Takođe nije propisano i usvojeno uputstvo o korištenju i upotrebi računara i zaštiti podataka.

Rukovodstvo bi trebalo propisati i usvojiti plan razvoja informacionog sistema, kao i uputstvo o upotrebi računara i zaštiti podataka u cilju uspostavljanja bolje organizacione kontrole.

Revizijom je utvrđeno da se rezervne kopije podataka prave redovno i na organizovan način, međutim trake sa rezervnim kopijama se čuvaju u istoj prostoriji sa serverom, što predstavlja opasnost za očuvanje tih podataka koji bi npr. u slučaju požara ili slično bili izgubljeni zajedno sa kompletnom opremom.

Potrebno je obezbjediti adekvatan prostor i mjesto za čuvanje rezervnih kopija podataka, po mogućnosti metalni sef, koji bi trebao biti izmješten izvan prostorije u kojoj se nalazi server.

Prilikom rada na ISFU sistemu utvrđeno je da ne postoje adekvatne procedure kojima bi se otklonio rizik od unosa neodobrenih podataka ili nepostojećih faktura u sistem.

Neophodno je propisati procedure za unos podataka u sistem, koje će nalagati autorizovan unos podataka i blagovremeno izvještavanje i usaglašavanje datih naloga sa stvarno unesenim transakcijama.

2.2. Izvršenje Budžeta

Ukupno planirani rashodi Ustavnog suda prema usvojenom Budžetu za 2002. godinu iznosili su **1.997.294 KM**. Ustavni sud je tokom 2002. godine koristio tekuće rezerve budžeta u iznosu od **8.635 KM** namijenjene naknadama zaposlenih za praznike, tako da je ukupan Budžet za 2002. godinu iznosio **2.005.929 KM**. Planirani rashodi za tekuće izdatke finansirani su iz budžeta Institucija BiH. Ustavni sud je tokom 2002. godine koristio strane donacije za plaćanja poreza i doprinosa na naknade sudija, zakup kancelarije Ustavnog suda u Banja Luci i nabavke stalnih sredstava u ukupnom iznosu od **410.433 KM** koje su prikazane u poslovnim knjigama.

Ostvareni ukupni rashodi Ustavnog suda za 2002. godinu iznosili su **1.826.239 KM**, ili **179.690 KM** manje od planiranih, što predstavlja ostvarenje **91 %** od plana.

Ustavni sud nije prekoračio ukupne troškove u odnosu na Budžet za 2002. godinu.

Pregled izvršenja Budžeta za 2002. godinu prikazan je u narednoj tabeli :

PREGLED IZVRŠENJA BUDŽETA ZA 2002. godinu

Tabela br. 1.

Iznosi u KM

Red br.	Vrsta rashoda	Odobreno Budžetom 2002	Pre - raspodjela Budžeta 2002	Tekuće rezerve Budžeta 2002	Budžet 2002 (4+5)	Ostvarenje Budžeta 2002	Odstupanje (7-6)	Index 7/6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Tekući izdaci	1.967.294	1.937.294	8.635	1.945.929	1.766.244	-179.685	91
1.	Plate zaposlenih	866.389	996.389 *	-	996.389	966.713	- 29.676	97
2.	Naknade troškova zaposlenih	98.094	128.094 *	8.635	136.729	122.389	- 14.340	89
3.	Naknade plata sudijama	340.956	410.956 *	-	410.956	400.222	- 10.734	97
4.	Izdaci za materijal i usluge	411.152	221.152 *	-	221.152	158.482	- 62.670	72
5.	Izdaci za osig. i bank. usl.	-	-	-	-	1.213	1.213	-
6.	Ugovorene usluge	250.703	180.703 *	-	180.703	117.225	- 63.478	65
II.	Tekući grantovi	0	0	0	0	0	0	0
III.	Kapitalni izdaci	30.000	60.000 *	-	60.000	59.995	-5	100
IV.	Programi posebne namj	0	0	0	0	0	0	0
5	UKUPNO (I – IV)	1.997.294	1.997.294	8.635	2.005.929	1.826.239	- 179.690	91
	Broj zaposlenih	29 **	29	-	29	33***	5	114

* Preraspodjelom budžeta prema odobrenju Trezora izvršeno je povećanje na platama zaposlenih u iznosu od 130.000 KM, naknadama troškova zaposlenih u iznosu od 30.000 KM, naknadama sudija u iznosu 70.000 KM i kapitalnim izdacima u iznosu 30.000 KM, a smanjenje na izdacima za material i usluge u iznosu 190.000 KM i ugovorenim uslugama u iznosu od 70.000 KM.

** Budžetom nisu obuhvaćena 4 zaposlena koja se finansiraju iz budžeta

*** Ukupan broj zaposlenih odnosi se na 23 stalno zaposlena u službi, i to : troje sudija iz starog saziva koji su bili u stalnom radnom odnosu a razriješeni su dužnosti i imaju pravo na platu dvanaest mjeseci poslije razriješenja, jedan savjetnik iz starog saziva, i šest novih suduđa.

Ustavni sud nije prekoračio pojedine stavke budžeta (osim izdataka za bankarske usluge koji nisu bili planirani budžetom), niti ukupan godišnji budžet za 2002. godinu. Međutim, očigledno je da nije izvršeno adekvatno planiranje budžetskih stavki, što pokazuju ostvarene preraspodjele unutar pojedinih budžetskih stavki ostvarene u ukupnom iznosu od 260.000 KM. Takođe, plan zaposlenih u budžetu nije obuhvatio sve zaposlene koji se finansiraju iz budžeta. Ustavni sud je napravio projekciju budžeta za 2002. godinu u iznosu 3.326.359 KM u odnosu na 45 zaposlenih prema usvojenom pravilniku, koja je u postupku usvajanja od strane Trezora smanjena na 1.997.294 KM.

Kancelarija za reviziju cijeni da se planiranju budžeta mora posvetiti više pažnje vodeći računa o procijenjenim troškovima u odnosu na ukupan broj zaposlenih koji se finansiraju iz budžeta.

2.3. Finansijski izvještaji i računovodstvo

Revizija je izvršila ispitivanje finansijskih izvještaja Ustavnog suda, i to tekućih izdataka i kapitalnih izdataka, te pribavila dovoljno dokaza za njihovu ocjenu.

2.3.1. Tekući izdaci

Tekući izdaci Ustavnog suda finansirani iz budžeta Institucija Bosne i Hercegovine ostvareni u 2002. godini iznosili su 1.766.244 KM. Izdaci se odnose na plate i naknade zaposlenih i naknade plata sudijama, izdatke za materijal i usluge, izdatke za bankarske usluge i ugovorene usluge. Revizijom nisu uočene nepravilnosti, osim u dijelu kojim se preporučuje donošenje odgovarajućih pravila i procedura kojima se reguliše potrošnja sredstava koji se finansiraju iz budžeta.

2.3.2. Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci Ustavnog suda finansirani iz budžeta Institucija Bosne i Hercegovine ostvareni u 2002. godini iznosili su 59.995 KM. Sredstva donacija za iste namjene iznosila su 19.963 KM. Nabavke za kapitalna ulaganja odnosila su se na rekonstrukciju sale Ustavnog suda (30.305 KM iz budžeta i 19.964 iz donacija, što je ukupno 50.268 KM), nabavku kompjuterske opreme (19.994 KM), troškove prenosa vlasništva doniranog vozila (5.599 KM) i kupovinu dva telefaksa i televizora (4.097 KM).

Rekonstrukcija sale Ustavnog suda izvedena je na osnovu direktnog poziva izabranim ponuđačima, a vezana je za izvođenja građevinsko-zanatskih i instalaterskih radova na opremanju prevodilačkih kabina. Ukupna vrijednost izvedenih radova prema okončanoj situaciji firme «IN» Sarajevo iznosila je 50.268 KM. Vrijednost radova prema ugovoru iznosila je 49.791 KM. Vrijednost nabavki neznatno je veća od propisanog iznosa za koje je u tom slučaju obavezno prikupljanje ponuda putem javnog nadmetanja. Navedenu transakciju nismo smatrali kao kršenje zakonskih odredbi, već skretanje pažnje da se buduća slična ulaganja za vrijednosti koje mogu prekoračiti 50.000 KM vrše putem javnog nadmetanja. Za poštivanje procedura nabavki nije od uticaja to što je dio troškova plaćen iz donacija u slučaju kada je za vrijednost ukupnih nabavki naručilac Ustavni sud.

Za ostale nabavke izvršen je izbor najpovoljnijeg ponuđača prikupljanjem više ponuda.

Preporučujemo da Ustavni sud dosljedno primjenjuje propisa koji regulišu javne nabavke kako bi osiguralo transparentno i ravnopravno učešće svih ponuđača.

2.3.3. Popis – Inventarisanje

Ustavni sud izvršio je popis stalnih sredstava, materijala, sitnog inventara, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2002. godine. Stvarno stanje po popisu usaglašeno je sa stanjem u poslovnim knjigama Ustavnog suda.

2.4. Sredstva od donacija

Ustavni sud je tokom 2002. godine koristio inostrane donacije Vlada SAD, Velike Britanije, Francuske i Španije.

Sud je u finansijskim izvještajima prikazao prihode po osnovu donacija u iznosu od **106.621 KM**, koje su realizovane preko Jedinственог računa Trezora. Navedenim donacijama finansirani su troškovi poreza i doprinosa za naknade sudijama i prevodiocima i zakup kancelarije Ustavnog suda u Banja Luci. Ove donacije se vode u poslovnim knjigama.

U finansijskim izvještajima na pozicijama sredstava i izvora sredstava prikazane su i donacije u nenovčanom obliku u iznosu od **303.812 KM** koje se odnose na nabavke stalnih sredstava za potrebe Ustavnog suda. Donacije su realizovane direktno sa računa donatora, a stalna sredstva su prema dokumentaciji prikazana u poslovnim knjigama.

Dio donacija ostvaren tokom 2002. godine koje su takođe realizovane direktno sa računa donatora, odnose se na naknade pravnim savjetnicima i prevodiocima angažovanih od suda, i putne troškove stranih sudija. Prema izvještajima koji se prave za donatore, u periodu od juna do decembra 2002. godine realizovano je oko **200.000 KM** ovih donacija. Navedene donacije nisu prikazane u poslovnim knjigama, ali se vode vanbilansne evidencije i prave polugodišnji izvještaji o utrošku sredstava.

Sva navedena sredstva iz donacija nisu planirana u budžetu.

Revizija je ispitivala donacije koje su evidentirane u finansijskim izvještajima Ustavnog suda kojima su finansirane nabavke stalnih sredstava u iznosu od 287.301 KM. Nabavke se odnose na kompjutersku opremu (177.277 KM), namještaj (55.000 KM), vozila (35.060 KM), opremanje sale za sjednice (19.964 KM) i ostale kapitalne izdatke (16.511 KM).

Donacije se najvećim dijelom odnose na Vladu SAD koja se u svrhu unapređenja rada Ustavnog suda realizuje preko OHR-a. Nabavke su u svim slučajevima izvršene na osnovu direktnih poziva za dostavljanje ponuda izabranim dobavljačima bez javnog nadmetanja. Procedure izbora provodile su komisije formirane od strane Ustavnog suda (pojednim komisijama kao članovi prisustvovali su predstavnici donatora). Mišljenja smo da se bez obzira na izvore finansiranja, Ustavni sud trebao rukovoditi važećim propisima koji regulišu procedure nabavki u slučajevima kada iznos pojedinačne nabavke prelazi 50.000 KM. Rečeno nam je da predstavnici donatora (konkretno OHR preko kojeg je izvršavana donacija SAD), nisu imali primjedbi na izvršene procedure prilikom nabavki.

Preporučujemo da Ustavni sud planira sredstva od donacija u budžetu, čime bi se mogle ostvariti određene uštede budžetskih sredstava na pozicijama za koje i donatori planiraju realizaciju sredstava, a da se prikupljanje ponuda vrši primjenom propisa koji regulišu postupke javnih nabavki.

3. OSVRT NA OBAVLJENU REVIZIJU 2001.

Kancelarija za reviziju izvršila je reviziju poslovanja Ustavnog suda za 2001. godinu, o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji.

Osvrtom na preporuke predhodne revizije, utvrđeno je da Ustavni nije upotpunosti preduzeo sve aktivnosti na otklanjanju nedostataka konstatovanih revizijom, i to :

- nisu donešena sva pravila koja precizno određuju kriterije potrošnje određenih troškova;
- sredstva od donacija nisu obuhvaćena budžetom prema budžetskom načelu sveobuhvatnosti;
- preporuke za otklanjanje određenih slabosti informacionog sistema Ustavnog suda nisu implementirane.

4. REZIME

Tokom obavljanja svog mandata revizija je uočila određene nedostatke u Ustavnom sudu koji se tiču sistema internih kontrola. Revizijom je utvrđeno da nedostaju određena pravila i procedure kojima se reguliše potrošnja budžetskih sredstava.

Takođe su utvrđeni i određeni nedostaci informacionog sistema Ustavnog suda koji nisu otklonjeni preporukama iz predhodne revizije.

Kontrolom izvršenja budžeta za 2002. godinu, bez obzira što Ustavni sud nije prekoračio ukupan godišnji budžet za 2002. godinu, utvrđeno je da nije adekvatno izvršeno planiranje budžetskih stavki, što je uzrokovalo preraspodjele unutar pojedinih stavki budžeta u iznosu od 260.000 KM. Takođe, budžetom nije obuhvaćen stvarni broj zaposlenih koji se finansira iz budžeta Institucija BiH.

Revizija je ispitivala sredstva iz inostranih donacija namijenjena za unapređenje rada Ustavnog suda. Konstatovano je da Ustavni sud nije planirao sredstva od donacija u budžetu, čime bi se mogle ostvariti određene uštede budžetskih sredstava na pozicijama za koje donatori planiraju sredstava.

Takođe, utvrđeno je da nisu poštovane procedure javnih nabavki realizovanih iz donacija prema propisima koji regulišu ovu problematiku.

Ovlašteni revizor,

Kovinčić Dragoljub, dipl.oec.,viši revizor

U revizionom timu učestvovali :

Bošnjak Mirela, dipl.oec.,pomoćni revizor

Hamzagić Nermin, dipl.oec.,pomoćni revizor

Grabovica Elvedin, dipl.oec., IT revizor

Sarajevo, 10.09.2003 godine

M.P

Izvještaj uručen :

Datum :

Potvrda prijema :

M.P.